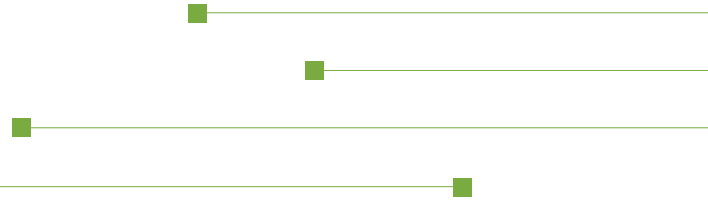

רשות שוק ההון
ביטוח וחסכון

פרק ג

נתונים כמותיים בתחום הביטוח

1. ביטוח כללי

1.1 מבוא

ענפי ביטוח כללי כוללים את כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים או ביטוח בריאות, ומתרכזים בשני תחומים עיקריים:

- ביטוחי חבויות - רכב חובה, אחריות מקצועית, צד ג', אחריות מעבידים ואחריות המוצר;
- ביטוחי רכוש - רכב רכוש, אובדן רכוש, מקיף דירות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וכד'.

בשנת 2017 פעלו בתחום הביטוח הכללי בישראל 16¹ חברות ב-15 ענפים. סך דמי הביטוח שגבו החברות הסתכמו ב-22 מיליארד ש"ח, 3% יותר מהגבייה בשנת 2016.

1.2 דמי ביטוח

לוח ג-1 מפרט את דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי בשנים 2015 - 2017, את שיעור השינוי בכל אחד מן הענפים ואת חלקם היחסי של דמי הביטוח בכל ענף מכלל דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי.

1 מנורה מבטחים החזקות בע"מ מחזיקה בבעלות מלאה במנורה חברה לביטוח בע"מ ובשומרה חברה לביטוח בע"מ. יחד עם זאת, בדוח זה שתי החברות מוצגות בנפרד. בשנת 2015 נגרעה חברת אליהו ממניין החברות ומספר חברות הביטוח ירד ל-16 בעקבות כך.

לוח ג-1

סך דמי הביטוח ברוטו, לפי ענפי ביטוח כללי, 2015-2017 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

שינוי בדמי הביטוח			התפלגות לפי ענפים			2017	2016	2015	
/2017 2016	/2016 2015	/2015 2014	2017	2016	2015				
2.2%	14.2%	3.9%	37.5%	37.8%	35.8%	8,263	8,088	7,082	רכב רכוש
3.4%	5.8%	-2.0%	23.3%	23.2%	23.7%	5,132	4,966	4,693	רכב חובה
0.9%	4.9%	-4.7%	9.5%	9.7%	10.0%	2,101	2,082	1,985	אובדן רכוש+ מקיף בתי עסק
3.0%	2.0%	-0.8%	7.7%	7.7%	8.2%	1,702	1,653	1,620	מקיף דירות
4.3%	3.8%	1.7%	5.5%	5.5%	5.7%	1,222	1,172	1,128	אחריות מקצועית
5.9%	4.7%	4.0%	4.6%	4.5%	4.6%	1,009	953	910	צד ג'
2.1%	18.0%	5.3%	3.2%	3.3%	3.0%	714	700	593	סיכונים אחרים
7.9%	2.1%	1.1%	2.5%	2.4%	2.5%	549	509	499	אחריות מעבידים
9.0%	-2.3%	-0.4%	2.0%	1.9%	2.1%	439	403	412	ביטוח הנדסי
5.5%	1.6%	2.6%	1.2%	1.2%	1.2%	264	250	246	אחריות המוצר
0.3%	7.2%	-2.4%	1.1%	1.1%	1.1%	239	238	222	בנקים למשכנתאות
6.2%	1.3%	0.8%	0.8%	0.8%	0.9%	187	176	174	מטענים בהובלה
1.5%	4.4%	3.3%	0.6%	0.6%	0.7%	140	138	132	ביטוח אשראי
-5.6%	-1.3%	0.0%	0.2%	0.2%	0.2%	36	38	39	כלי טיס וכלי שיט
49.2%	10.0%	54.5%	0.2%	0.2%	0.2%	50	34	31	ענפי עודף אחרים
3.0%	8.3%	0.8%	100.0%	100.0%	100.0%	22,048	21,397	19,764	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בשנת 2017 המשיכה מגמת העלייה בדמי הביטוח בענף רכב רכוש. ניתן להסביר את שיעור השינוי בשל העלייה במצבת כלי הרכב המבוטחים בשנת 2017. העלייה בדמי הביטוח נמוכה מהעלייה במספר הרכבים המבוטחים אשר עומדת על 2.4%, בין השאר עקב העובדה כי דמי הביטוח בגין ביטוח הרכב של עובדי המדינה בעבור שנת 2017 התקבלו כבר במהלך שנת 2016.

לוח ג-2

סך דמי ביטוח ברוטו בביטוח כללי, לפי חברות ביטוח, 2014 - 2017 (במיליוני ש"ח, באחוזים)

שיעור השינוי בדמי ביטוח			נתח שוק				דמי ביטוח ברוטו				
/2017 2016	/2016 2015	/2015 2014	2017	2016	2015	2014	2017	2016	2015	2014	
1.1%	3.1%	-2.7%	14.1%	14.3%	15.0%	15.6%	3,100	3,067	2,974	3,057	הראל
8.9%	5.9%	0.9%	12.3%	11.6%	11.9%	11.9%	2,711	2,488	2,350	2,330	הפניקס
3.7%	-3.5%	-14.2%	10.4%	10.3%	11.6%	13.6%	2,286	2,204	2,284	2,663	כלל
2.1%	5.5%	1.9%	10.9%	11.0%	11.3%	11.2%	2,408	2,360	2,237	2,195	מנורה
-9.8%	19.3%	3.5%	9.9%	11.4%	10.3%	10.0%	2,193	2,431	2,038	1,969	מגדל
-1.7%	17.2%	1.5%	8.9%	9.3%	8.6%	8.6%	1,961	1,994	1,702	1,676	איילון
15.7%	18.2%	12.9%	8.8%	7.8%	7.2%	6.4%	1,940	1,678	1,419	1,257	ביטוח ישיר
-4.6%	3.0%	3.0%	4.7%	5.1%	5.4%	5.2%	1,040	1,091	1,059	1,028	הכשרה
0.3%	6.9%	5.7%	4.5%	4.7%	4.7%	4.5%	1,001	997	933	883	שומרה
8.6%	4.0%	7.2%	3.5%	3.3%	3.4%	3.2%	762	701	674	629	AIG
44.4%	13.7%	41.6%	4.4%	3.2%	3.0%	2.1%	974	675	594	419	שלמה
-6.4%	9.1%	2.8%	2.3%	2.5%	2.5%	2.4%	499	534	489	476	ביטוח חקלאי
-3.4%	15.1%	-2.8%	2.4%	2.5%	2.4%	2.5%	520	538	468	481	שירביט
-1.6%	22.9%	2.2%	1.8%	1.9%	1.7%	1.6%	397	404	329	321	קרן נזקי טבע
-7.0%	-3.3%	3.8%	0.5%	0.6%	0.6%	0.6%	110	118	122	118	ב.ס.ס.ח.
9.7%	28.6%	28.5%	0.4%	0.3%	0.3%	0.2%	78	71	55	43	אשרא
14.1%	7.4%	-4.3%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	50	44	41	43	קרנית
31.5%	-19.0%	-32.3%	0.1%	0.1%	0.1%	0.2%	26	20	25	37	ענבל
0.0%	0.0%	-100%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-	-	-	1	אליהו
-54.6%	-39.8%	22.6%	0.0%	-0.1%	-0.1%	-0.1%	-8	-18	-29	-24	עזר
3.0%	8.3%	0.8%	100%	100%	100%	100%	22,048	21,397	19,764	19,602	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

הגידול הבולט בתחום הביטוח היה בחברות הפניקס, ביטוח ישיר ושלמה. ירידה בולטת נרשמה בחברת מגדל.

1.3 מדדי ריכוזיות ונתח שוק

הריכוזיות בענף מצביעה על רמת התחרות בו: ריכוזיות גבוהה מצביעה בדרך כלל על תחרות מועטה. לוח ב-3 מציג שלושה מדדי ריכוזיות לשנת 2016 בענפי ביטוח מרכזיים בהשוואה לשנים הקודמות ולשנת 2000:

- מדד הרפינדל - הירשמן (מדד HHI)** - סכום ריבועי נתח השוק של כל קבוצות או חברות ביטוח. נתח השוק של כל קבוצה או חברה מחושב כיחס שבין דמי ביטוח ברוטו שגבתה חברה לבין סך דמי הביטוח בענף. כל המדדים נעים בין 0 ל-1. יחס של 1 מבטא ריכוזיות מקסימלית - בענף פועלת חברה אחת בלבד.
- מדד יחס הריכוזיות CR3 (concentration ratio)** - סכום נתחי השוק של שלוש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.
- מדד יחס הריכוזיות CR5 (concentration ratio)** - סכום נתחי השוק של חמש הקבוצות או חברות הביטוח הגדולות בענף.

לוח ג-3

מדדי ריכוזיות בביטוח כללי, לפי ענפי ביטוח, 2015 - 2017

CR5				CR3				הרפינדל-הירשמן				
2017	2016	2015	2000	2017	2016	2015	2000	2017	2016	2015	2000	
52%	50%	51%	60%	32%	31%	31%	49%	0.09	0.09	0.09	0.29	רכב חובה
59%	58%	58%	49%	41%	38%	37%	35%	0.10	0.10	0.09	0.16	רכב רכוש
64%	65%	67%	63%	40%	41%	43%	47%	0.10	0.11	0.11	0.25	מקיף דירות
76%	74%	75%	62%	52%	50%	48%	46%	0.14	0.14	0.13	0.22	אחריות מעבידים
77%	77%	76%	62%	56%	55%	54%	47%	0.15	0.15	0.14	0.22	אובדן רכוש+מקיף בתי עסק
72%	70%	70%	81%	47%	45%	44%	68%	0.13	0.12	0.12	0.58	ביטוח הנדסי
78%	78%	79%	62%	58%	57%	57%	47%	0.17	0.17	0.17	0.22	ענפי אחריות אחרים
93%	93%	93%		72%	72%	73%		0.21	0.21	0.20		בנקים למשכנתאות
100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	95%	0.53	0.52	0.52	0.63	ביטוח אשראי
58%	59%	60%	43%	37%	37%	38%	31%	0.09	0.09	0.09	0.12	סה"כ

מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

בענף ביטוח אשראי פועלות שתי חברות ביטוח (כלל וב.ס.ס.ח.). לפיכך, מדד יחס הריכוזיות CR3 ו-CR5 עומדים על 100% בענף זה. בענף הבנקים למשכנתאות (שיווק באמצעות סוכנויות אשר בבעלות בנקים למשכנתאות) פעילות רק 8 חברות, כאשר חלקן אינן משווקות פוליסות חדשות דמי הביטוח המתקבלים אצלן הן תוצאה של פוליסות ששווקו בעבר כך שנתח השוק שלהן אינו משמעותי, מה שמביא ליחס ריכוזיות גבוה, בעיקר ביחס CR5.

לוח ג-4

נתח שוק דמי הביטוח ברוטו בענפי הביטוח הכללי, לפי קבוצות וחברות ביטוח, 2017 (באחוזים)

שם החברה	רכב חובה	רכב רכוש	אובדן רכוש ומקיף בתי עסק	מקיף דירות	אחריות מעבידים	צד ג'	אחריות מקצועית	אחריות המוצר	ביטוח הנדסי	בנקים למשכנתאות	כלי טיס וכלי שיט	מטענים בהובלה	ענפי עודף אחרים	ביטוח אשראי	סיכונים אחרים	סה"כ
הראל	10.6%	8.4%	25.6%	13.3%	23.2%	19.2%	42.9%	21.2%	14.1%	31.8%	10.6%	13.7%	0.0%	0.0%	4%	14%
הפניקס	10.3%	12.8%	15.8%	14.2%	13.2%	14.0%	11.0%	14.3%	10.2%	17.1%	29.1%	22.6%	13.0%	0.0%	4%	12%
מנורה	9.7%	13.7%	8.0%	10.9%	8.8%	7.2%	10.8%	9.1%	9.3%	11.2%	8.5%	15.6%	50.3%	0.0%	3%	11%
כלל	9.2%	8.8%	11.8%	12.7%	12.0%	14.8%	6.7%	8.0%	15.5%	22.9%	4.2%	14.1%	12.0%	61.9%	8%	10%
מגדל	8.4%	9.0%	14.9%	12.5%	15.7%	13.9%	6.1%	17.1%	17.1%	2.3%	11.0%	29.8%	0.0%	0.0%	1%	10%
איילון	9.4%	7.8%	9.1%	5.7%	12.3%	15.7%	13.9%	11.1%	14.5%	10.3%	28.7%	2.2%	22.0%	0.0%	1%	9%
אי.די.איי	10.5%	14.5%	0.1%	10.2%	0.2%	1.3%	0.3%	0.0%	0.0%	4.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	9%
הכשרה	6.2%	4.4%	4.7%	4.5%	6.4%	6.5%	1.8%	4.9%	6.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	3%	5%
שומרה	6.3%	6.7%	0.8%	4.5%	1.1%	1.8%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	5%
ש.שלמה	10.5%	4.7%	0.0%	2.4%	0.1%	0.2%	0.0%	0.0%	0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	4%
AIG	3.1%	4.3%	1.9%	6.4%	1.5%	1.5%	5.2%	4.5%	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	2.6%	0.0%	0%	3%
שירביט	3.3%	3.2%	0.2%	1.7%	1.1%	0.2%	0.3%	0.8%	7.8%	0.0%	7.8%	0.0%	0.0%	0.0%	1%	2%
ביטוח חקלאי	1.6%	1.8%	5.9%	1.1%	4.4%	3.9%	1.0%	9.0%	3.6%	0.0%	0.0%	1.9%	0.0%	0.0%	1%	2%
קרן נזקי טבע	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	55%	2%
ב.ס.ס.ח.	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	38.1%	8%	0%
אשרא	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	11%	0%
קרנית	1.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
ענבל	0.0%	0.0%	1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0%	0%
עזר	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
סה"כ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

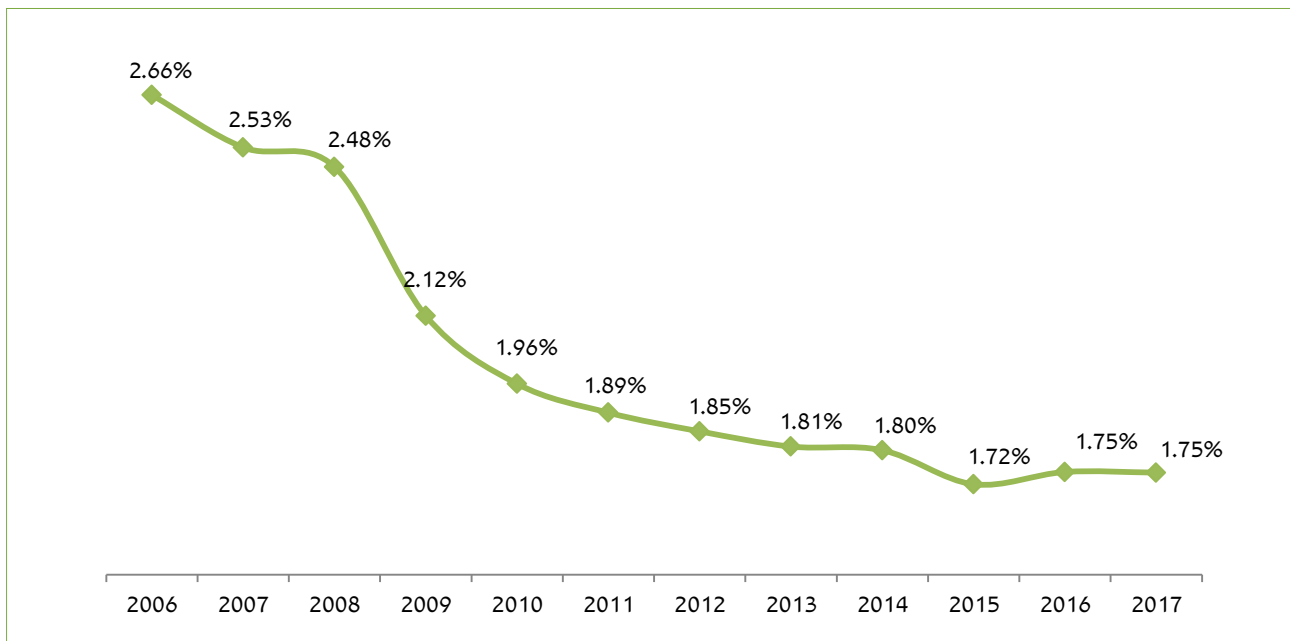
מקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

היקף הפעילות בביטוח כללי

תרשים ג-1

שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי, ביחס לתוצר², 2006-2017

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

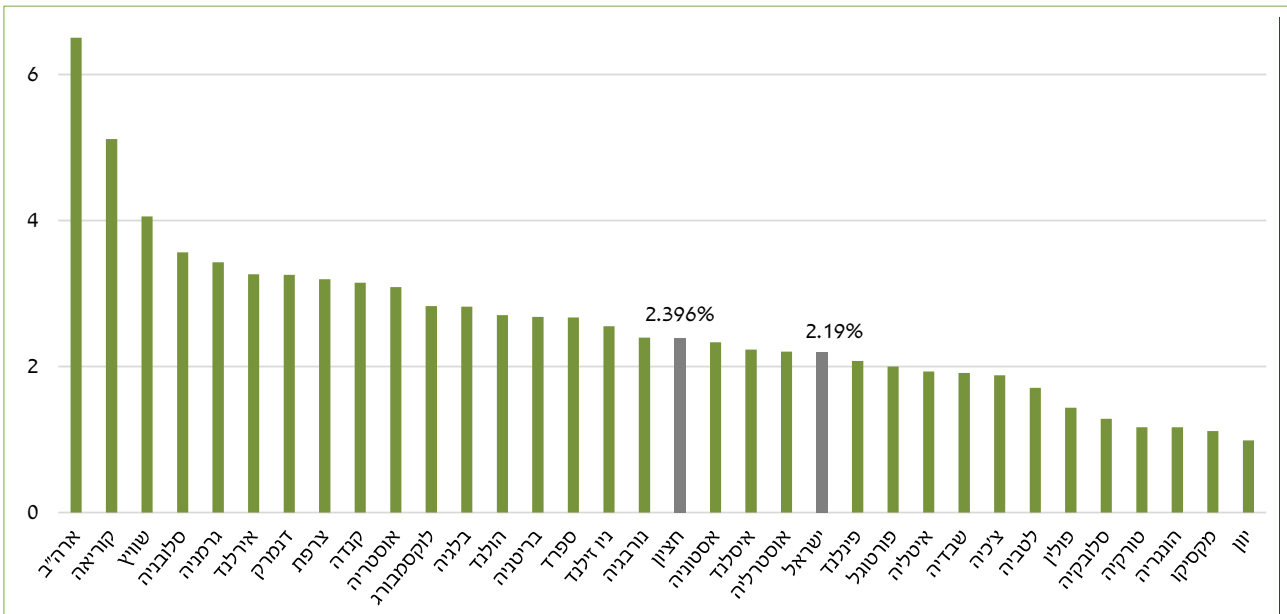
מתרשים ב-1 ניתן לראות כי שיעור דמי הביטוח ביחס לתוצר עומד על יחס דומה בחמש השנים האחרונות.

2 בסיס הנתונים של הבדיקה הינו תוצר מקומי גולמי, במחירי שוק שוטפים.

תרשים ג-2

שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח כללי ובריאות (ללא ביטוח חיים) ביחס לתוצר, בישראל ובמדינות OECD בשנת 2016

מקור: OECD Statistics Portal ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

בתרשים ג-2 מוצג בהשוואה בינלאומית יחס דמי ביטוח לתוצר. נתון זה מייצג את מידת התפוצה של ביטוח כללי במשק במדינות ה-OECD.

תרשים ג-2, בדומה לתרשים ג-1, מציג את יחס דמי ביטוח לתוצר בשנת 2016 בהשוואה למדינות ה-OECD, מתרשים ג-2 עולה, כי סך דמי ביטוח בכל ענפי ביטוח כללי בישראל³ ביחס לתמ"ג בשנת 2016 היה נמוך לעומת היחס בכלל מדינות ה-OECD, ועמד על 2.19% מתוך התמ"ג אך היה קרוב לחציון במדינות ה-OECD אשר הינו 2.396%.

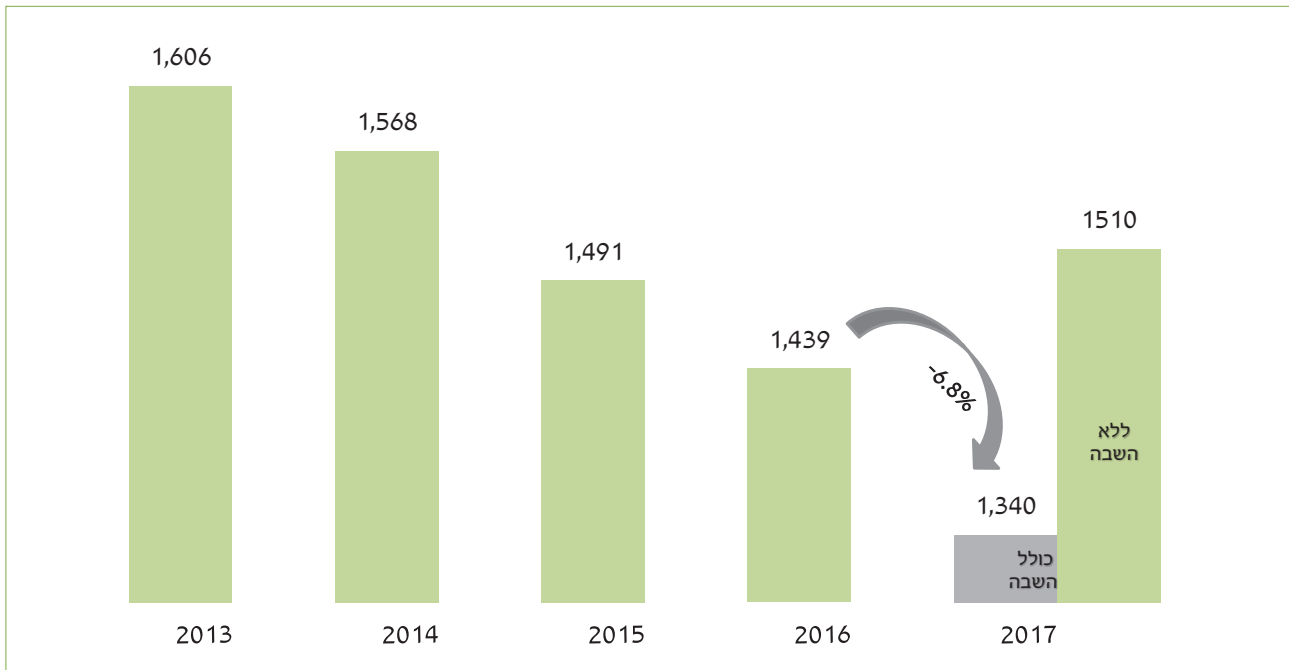
3 במדינות ה-OECD מסווגים כל ענפי הביטוח שאינם ביטוח חיים (non-life insurance lines) בענפי ביטוח כללי. לצורך ההשוואה, בנתונים שבתרשים ב-2 ובתרשים ב-3 סווגו ענפי ביטוח כללי בישראל בדרך הזאת.

1.5 נתונים על ענפים נבחרים בביטוח כללי

תרשים ג-3

דמי ביטוח ממוצעים לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף ביטוח רכב חובה*

מקור: נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

* עד 2016 כולל, דמי ביטוח ברוטו חושבה בהתבסס על דמי ביטוח נטו לפי דיווחי החברות למפעיל המאגר הסטטיסטי. החל משנת 2017, דמי ביטוח ברוטו הינה בהתאם לדמי ביטוח ברוטו שדווחה למפעיל המאגר ע"י החברות.

דמי הביטוח הממוצעים לכלי רכב פרטיים ומסחריים עד 3.5 טון ירדו בשנת 2017 בכ-6.8%. בשנה זו חלו מגמות מעורבות שהשפיעו על דמי ביטוח שנגבתה מהציבור. מחד, המשך הצעדים אותם הובילו שר האוצר והממונה על שוק ההון, במסגרתם הוזלו דמי הביטוח בפול בעשרות אחוזים, גרם להגברת התחרות בענף ולהוזלת דמי הביטוח על ידי חברות הביטוח. בנוסף, הייתה הוזלה בדמי הביטוח עקב השבת כספים מקרנית לציבור המבוטחים. מאידך גיסא, ייקור דמי הביטוח עקב עדכון ריבית היוון הפיצויים המשולמים לנפגעי תאונות דרכים (ייקור של כ-15%). השפעות מוגזדות אלו, הביאו בסה"כ להוזלת דמי הביטוח שנגבו בשנת 2017, בכ-6.8%. יצוין כי, ללא השבת הכספים מקרנית, דמי הביטוח היו אמורים לעלות בכ-5% לעומת דמי הביטוח שנגבו בשנת 2016.

1.6 מימון ביטוח חובה לאופנועים ב"פול"

פקודת ביטוח רכב מנועי⁴ מחייבת כל משתמש ברכב מנועי להחזיק פוליסת ביטוח המכסה נזקים לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונת דרכים. מרבית האופנועים במדינה מבוטחים בתאגיד ה"פול", אשר נועד, בין היתר, לבטח את המשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו להשיג כיסוי ביטוחי אצל מבטח. על פי הדוחות הכספיים של הפול לשנת 2017, כ-72% ממבוטחי הפול הם בעלי אופנועים⁵.

בשנת 2017 חלה עלייה של כ-14% במספר רוכבי האופנועים המבוטחים בביטוח חובה במסגרת ה"פול" (מ-84,573 בשנת 2016 ל-96,831 בשנת 2017), אך שיעורם מסה"כ הכלים המבוטחים בפול ירד עקב הגידול במספר כלי הרכב הפרטיים המבוטחים בפול בעקבות עדכון דמי הביטוח לרכבים הפרטיים. בשנת 2017 עלות הנזקים בגין ביטוח אופנועים הסתכמה בכ-855 מיליון ש"ח, לעומת 874 מיליון ש"ח בשנת 2016. תרשים ב-6 מציג את שלושת מקורות המימון של תשלומי התביעות לרוכבי אופנוע:

1. **דמי ביטוח** - בשנת 2017 סך דמי הביטוח⁶ של רוכבי דו-גלגלי בפול היו 265 מיליון ש"ח, לעומת 241 מיליון ש"ח בשנת 2016, עלייה של כ-10%.
2. **צו החצייה** - סך הכספים שהפול צפוי לקבל מחברות הביטוח מכוח צו החצייה⁷ עקב תאונות אופנוע שהתרחשו ב-2017, ושבהן היה מעורב רכב אחר, מוערך בכ-257 מיליון ש"ח, לעומת 235 מיליון ש"ח ב-2016, עלייה של כ-9%.
3. **סבסוד על ידי הציבור ("מרכיב העמסה")** - ציבור הנהגים בישראל המבוטחים בביטוח חובה מסבסד את גירעון הפול מדי שנה. בשנת 2017 עמד סבסוד ביטוח האופנועים בפול על 333 מיליון ש"ח, לעומת 398 מיליון ש"ח בשנת 2016, ירידה של כ-16%. הירידה בגירעון הפול מביטוח אופנועים בשנת 2017 לעומת הגירעון לשנת 2016 נובעת, בעיקרה, מהגדלת עתודות הביטוח בשנת 2016 עקב המלצות ועדת וינוגרד ועדכון הערכות הנוהג המיטבי.

4 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.

5 במונחי חשיפות.

6 דמי ביטוח ודמים שהורווחו.

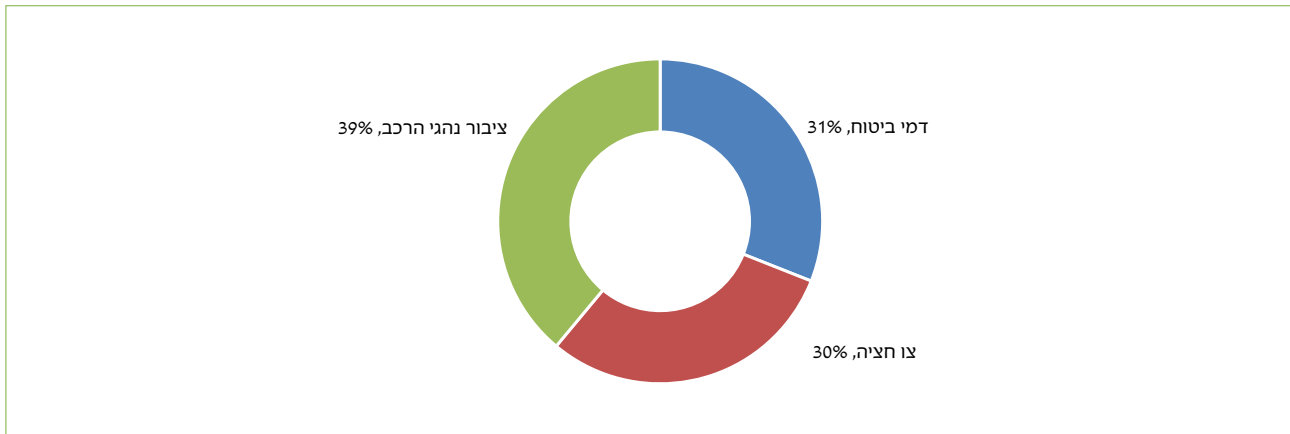
7 ב-1 ביוני 2008 נכנס לתוקפו תיקון מספר 20 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. תיקון זה קבע כי בתאונת דרכים שבה היה מעורב אופנוע ורכב אחר שאינו אופנוע, ישלם המבטח של הרכב האחר למבטח של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף של רוכב האופנוע עקב התאונה, במקום 50% טרם עדכון זה.

תרשים ג-4

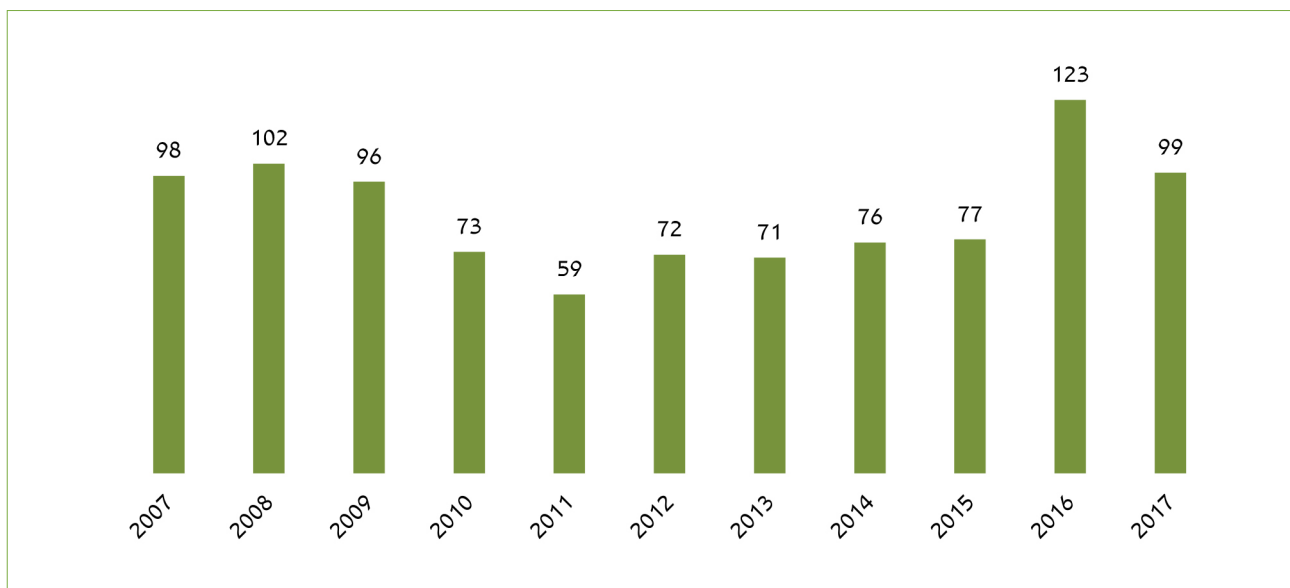
מקורות למימון עלות תביעות בגין תאונות האופנועים בפול בשנת 2017

המקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "הפול" לשנת 2017.

תרשים ג-5

מימון תאונות האופנועים ב"פול" על ידי יתר נהגי הרכב בישראל (סבסוד ממוצע לפוליסה בש"ח)

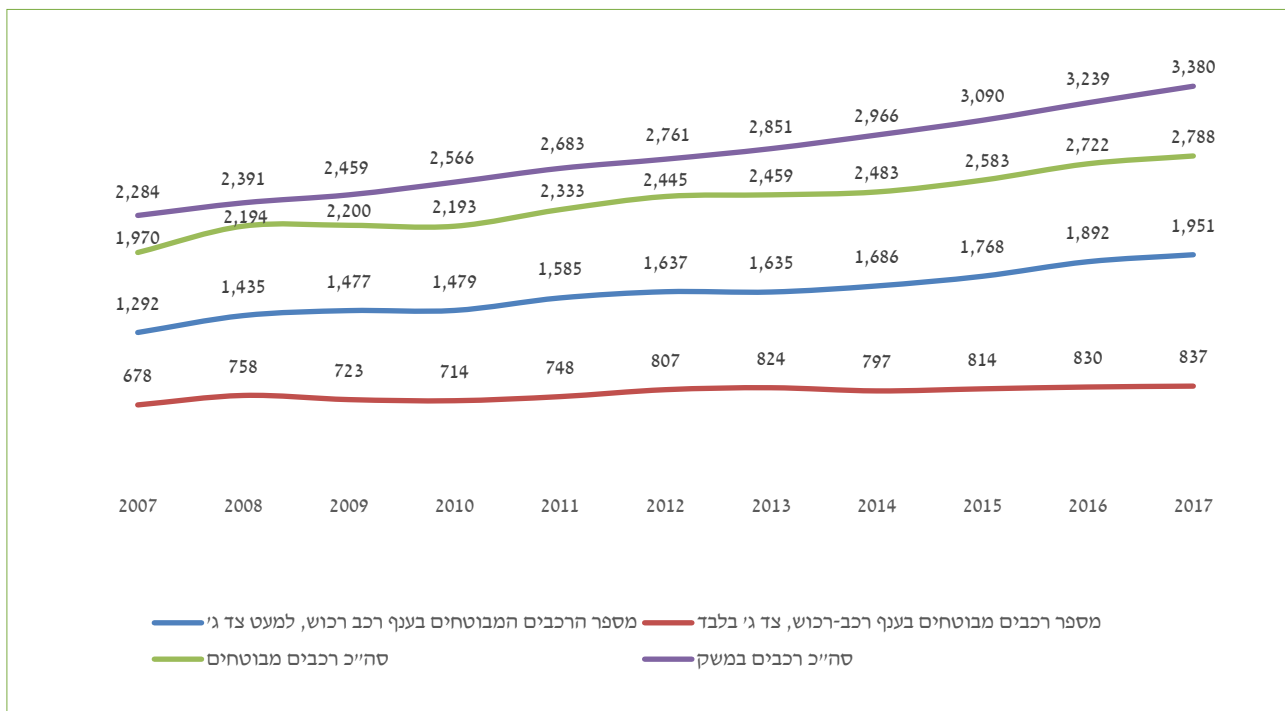

המקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות הכספיים של "הפול" לשנת 2017; נתוני מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי.

תרשים ג-6

מספר כלי רכב מבוטחים בענף ביטוח רכב-רכוש, 2007-2017, אלפי יח'

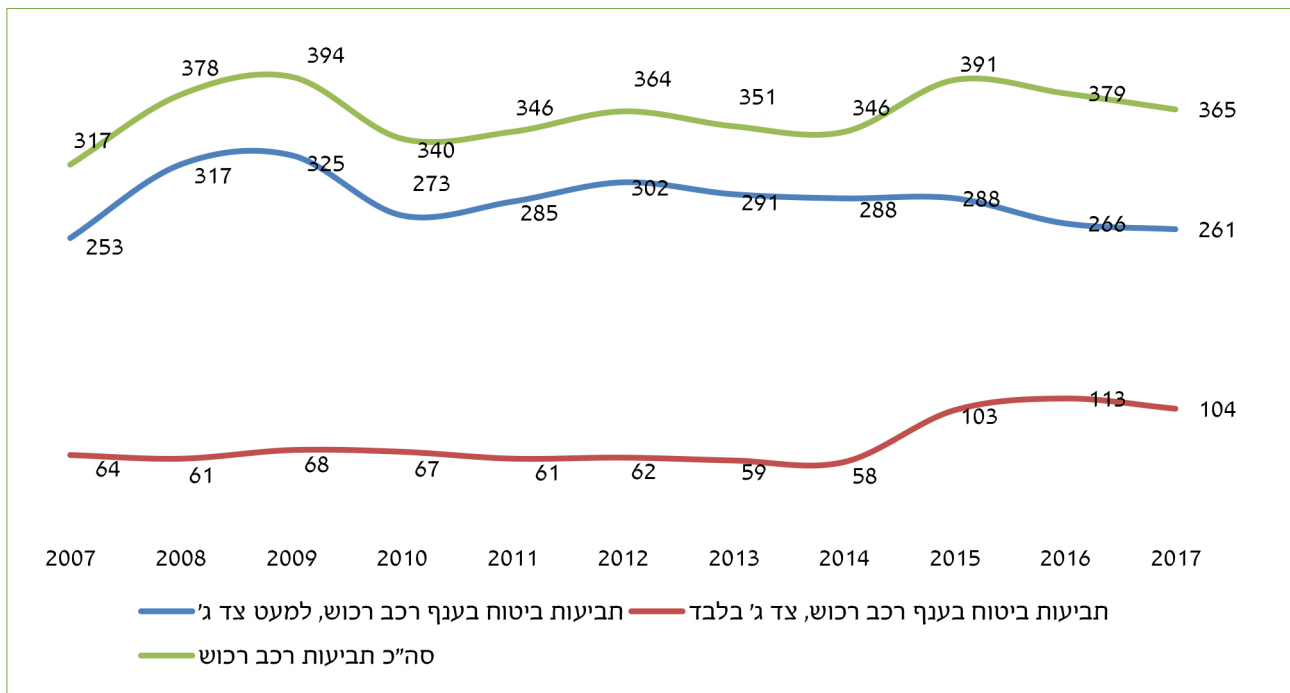
המקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

בתרשים ג-6 ניתן לראות כי משנת 2007 עד 2017 מצבת הרכבים בישראל גדלה בכ-48% כאשר שיעור הרכבים המבוטחים נע בין 80% ל-90% לאורך השנים, שיעור זה עומד נכון לשנת 2017 על 83%.

תרשים ג-7

מספר תביעות בענף ביטוח רכב-רכוש, 2007-2017, (אלפים)

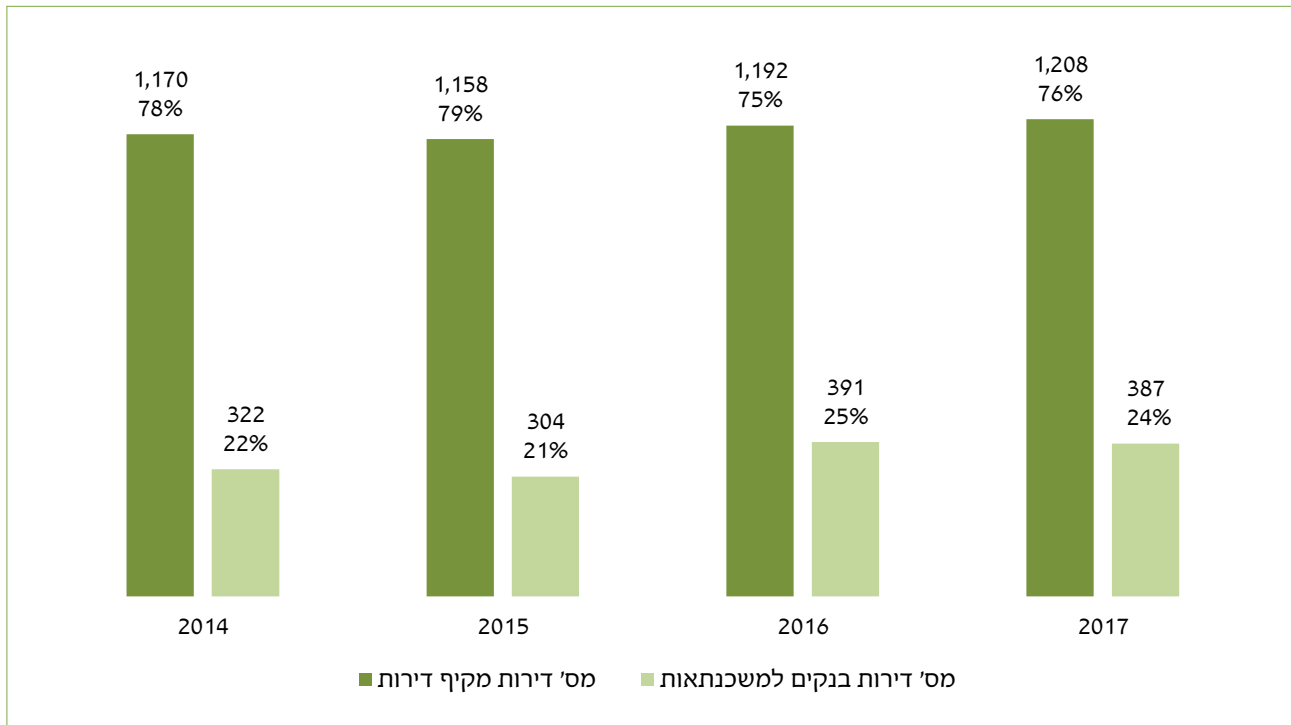
המקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דיווח החברות לפי הוראות קודקס הרגולציה.

מתרשים ג-7 ניתן ללמוד כי ממשיכה מגמת הירידה משנת 2016 במספר התביעות בתחום רכב הרכוש למעט צד ג' וכי בשנת 2017 חלה ירידה גם במספר התביעות בענף רכב רכוש צד ג'.

תרשים ג-8

מספר הדירות המבוטחות בביטוח מקיף-דירות וביטוח דירות שנמכרו באמצעות סוכנויות הבנקים למשכנתאות בשנים 2014-2017 (באלפים)

המקור: עיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוחות השנתיים של חברות הביטוח, על בסיס דיוחי סולו של החברות.

שיעור המבוטחים באמצעות סוכנויות ביטוח של הבנקים נותר גבוה בדומה לשנת 2016.

שיעור הנזקים - Loss Ratio

שיעור הנזקים הגו היחס בין התביעות ששולמו והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין דמי ביטוח שהורווחו.⁸

לוח ג-5

שיעור הנזקים בקרב חברות בענפי ביטוח כללי, 2017 (באחוזים)

בנקים למשכנתאות	מקיף דירות	רכב רכוש	רכב חובה	
-	45%	72%	108%	AIG
61%	57%	86%	87%	איילון
-	60%	77%	81%	ביטוח חקלאי
57%	58%	70%	96%	אי. די. איי
-	60%	84%	120%	הכשרה
61%	56%	64%	91%	הפניקס
59%	55%	70%	90%	הראל
65%	55%	63%	75%	כלל
67%	51%	69%	111%	מגדל
67%	59%	74%	116%	מנורה
-	48%	72%	107%	שומרה
-	58%	100%	98%	שירביט
53%	59%	59%	87%	ש. שלמה
62%	55%	72%	97%	סך הכול ביטוח (ממוצע ענפי)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

חישוב שיעור הנזקים בענפים מקיף דירות והבנקים למשכנתאות משקף את המאפיינים הייחודיים של ענפים אלה, ומביא בחשבון את דמי הביטוח נטו למבטחי המשנה כחלק מסך התביעות.

⁸ אם חברת ביטוח משלמת 60 ש"ח לתביעות, מתוך כל 100 ש"ח שהרוויחה מהפרמיות ששילמו לה (ואין תביעות נוספות שנרשמו במהלך השנה), יחס התביעות שלה יהיה 60%. יחס זה עשוי לשקף את איכות החיתום בשנה הנמדדת.

לוח ג-6

התפתחות שיעור הנזקים בשנים 2010-2017 ממוצע ענפי (באחוזים)

2017	2016	° 2015	2014	2013	2012	2011	2010	
97%	104%	67%	78%	79%	78%	86%	97%	רכב חובה
72%	79%	79%	72%	74%	78%	80%	75%	רכב רכוש
55%	58%	63%	40%	¹⁰ 52%	45%	44%	46%	מקיף דירות
62%	60%	70%	65%	62%	61%	52%	49%	בנקים למשכנתאות

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

9 בשנת 2015 נערך שינוי בשיטת החישוב של שיעור הנזקים בענפי מקיף דירות ובנקים למשכנתאות לצורך ההצגה בדוח זה.
10 את הגידול בשיעור הנזקים בענף מקיף דירות בשנת 2013 ניתן לייחס למספר אירועי מזג אויר ונזקי טבע שאירעו באותה שנה (כגון אירוע בת חפר).

2. ביטוח בריאות

השירותים הניתנים באמצעות קופות חולים מפוקחים על-ידי משרד הבריאות, ואילו ביטוחי בריאות שמציעות חברות ביטוח מפוקחים על-ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

2.1 נתונים עיקריים בביטוח בריאות

ביטוח בריאות כולל שני ענפים: ענף מחלות ואשפוז, שבו מתרכזת מרבית פעילות חברות ביטוח בתחום הבריאות, וענף תאונות אישיות. ענף מחלות ואשפוז כולל את תתי-הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (דוגמת ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח סיעודי, ביטוח מחלות קשות, ביטוחי שיניים, ביטוחי נכות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח בריאות לעובדים זרים.

תרשים ג-9

סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח בריאות (הוצאות רפואיות) בשנים 2003-2017 (במיליארדי ש"ח)¹¹

11 נתוני פרק זה אינם כוללים ביטוחי אבדן כושר עבודה, המדווחים כחלק מהדיווח על ביטוחי חיים ראו פרק החיסכון הפנסיוני.

תרשים ג-10

סך דמי הביטוח ברוטו בביטוח תאונות אישיות בשנים 2003-2017 (במיליארדי ש"ח)

המקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני הדוח השנתי של חברות הביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.

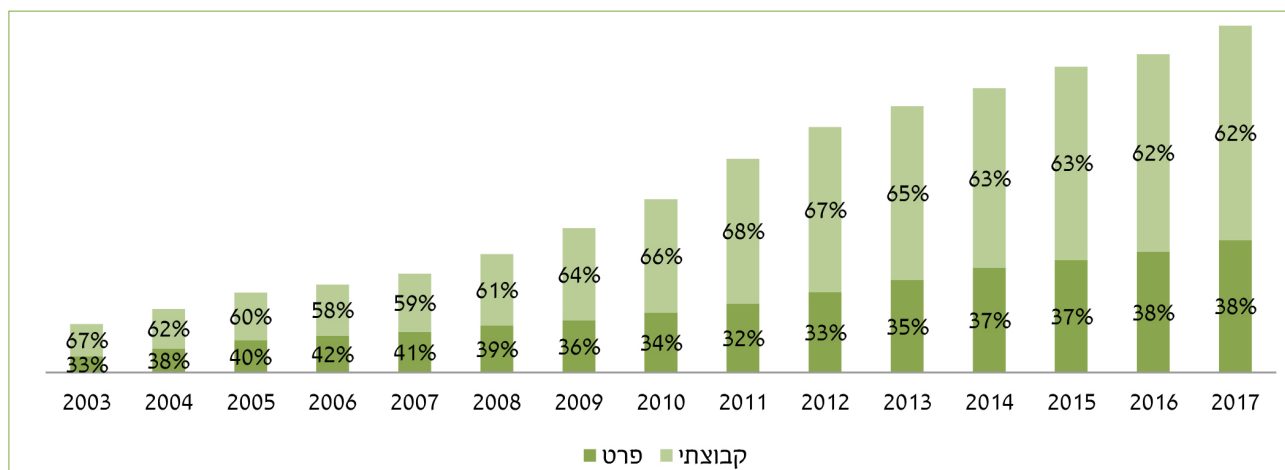
לוח ג-7

דמי ביטוח ברוטו בענף מחלות ואשפוז בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תתי-ענפים, 2007 לעומת 2017* (במיליוני ש"ח)¹²

נתח שוק של תת-הענף לשנת 2017 (באחוזים)	סך הכל			קבוצתי			פרט			במיליוני ש"ח
	שיעור שינוי	2017	2007	שיעור שינוי	2017	2007	שיעור שינוי	2017	2007	
38%	251%	3,868	1,101	271%	2,391	645	224%	1,477	456	סיעודי
35%	138%	3,575	1,504	127%	1,255	552	144%	2,321	951	הוצאות רפואיות
9%	128%	929	407	99%	57	28	130%	872	378	מחלות קשות
6%	102%	657	325	134608%	112	2	69%	545	323	נסיעות לחו"ל
5%	26%	516	410	33%	516	389	-100%	-	22	שיניים
3%	161%	317	121	23%	16	13	178%	301	108	עובדים זרים
2%	4%	194	187	31%	30	23	-	163	163	נכויות
1%	45%	53	37	198%	24	8	1%	29	29	אחר
100%	147%	10,108	4,091	165%	4,401	1,660	135%	5,707	2,430	סה"כ מחלות ואשפוז

תרשים ג-10

סך דמי ביטוח ברוטו בתת הענף סיעודי, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2003-2017 (במיליארדי ש"ח)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות.

12 ב-2007 אין מידע לגבי תאונות אישיות בחלוקה לפרט ולקבוצתי, ולכן אין אפשרות לערוך השוואה לתת ענף זה.
13 התפתחות שוק נסיעות לחו"ל קבוצתי באמצעות כניסתן של חברות כרטיסי האשראי וקופות החולים.

בשנת 2017 סך דמי ביטוח בתת-הענף סיעודי: פרט - 1.48 מיליארד ש"ח; קבוצתי - 2.35 מיליארד ש"ח. מספרן של הפוליסות לביטוח סיעודי בסוף 2017 עמד על כ-5.6 מיליון, מתוכם כ-763 אלף בביטוח סיעודי פרט, וכ-4.87 מיליון בביטוח סיעודי קבוצתי. מרבית המבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי, כ-4 מיליון, מבוטחים בביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים. לגבי יתר הפוליסות לביטוח סיעודי קבוצתי, לא חודשו בשנת 2018 כ-750 אלף פוליסות לביטוח סיעודי קבוצתי שלא לחברי קופות החולים.

לוח ג-8

נתונים בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי ענפים ותתי-ענפים, 2017 (במיליוני ש"ח)

שיעור עמלות		עמלות ישירות		שיעור החזר** (Loss ratio)		תביעות ברוטו*		דמי ביטוח		
קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	קבוצתי	פרט	
7%	25%	90	576	95%	44%	1,188	1,011	1,255	2,321	הוצאות רפואיות
3%	19%	81	277	לא רלוונטי		2,377	530	2,391	1,477	סיעודי
6%	26%	3	227	82%	47%	47	414	57	872	מחלות קשות
2%	-	9	-	87%	-	449	-	516	-	שיניים
29%	36%	33	195	47%	50%	53	272	112	545	נסיעות לחו"ל
1%	19%	0	31	137%	134%	42	220	30	163	נכויות
15%	22%	2	67	70%	65%	11	196	16	301	עובדים זרים
15%	3%	4	1	לא רלוונטי		18	45	24	29	אחר
5%	24%	223	1,373	95%	47%	4,185	2,687	4,401	5,707	סה"כ מחלות ואשפוז
7%	27%	17	428	98%	42%	227	662	233	1,578	תאונות אישיות
5%	25%	239	1,802	95%	46%	4,412	3,348	4,634	7,285	סה"כ בריאות

מקור: נתוני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

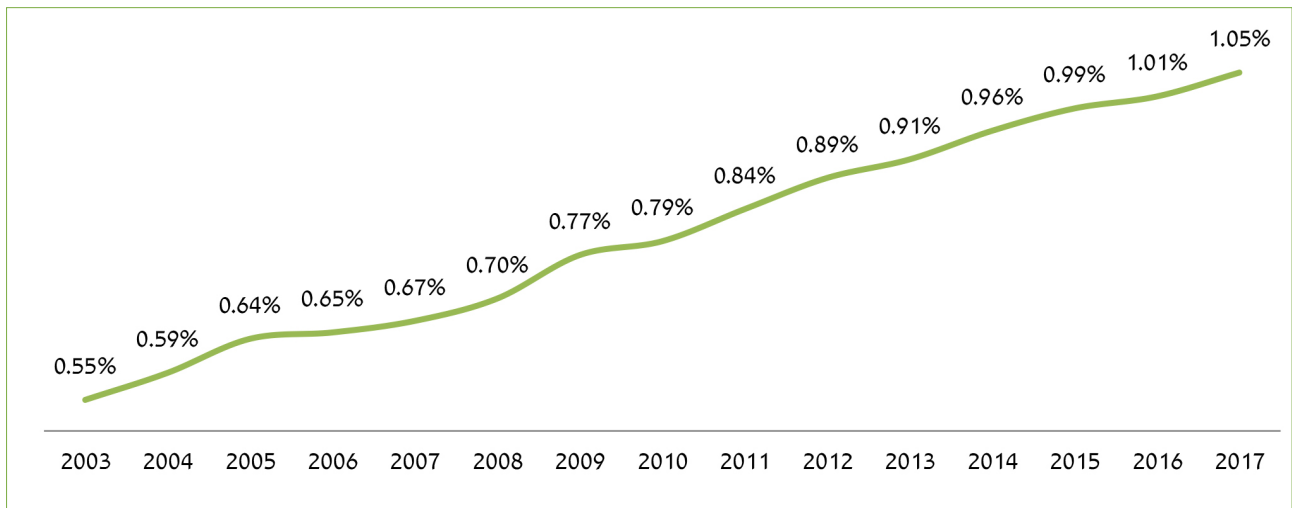
* תביעות ברוטו - תביעות ששולמו, שינוי בתביעות תלויות, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות ששולמו ושינוי בהוצאות עקיפות ששולמו והשינוי בגין חלק העתודה עבור תביעות שבתשלום.

** שיעור החזר (loss ratio) - מוגדר עבור טבלה זו כיחס שבין התביעות ברוטו לדמי הביטוח בתת ענף מסוים באותה שנה. מדד זה אינו מייצג עבור ענפי ביטוח המתאפיינים בתקופת ביטוח ארוכה, ובכללם ביטוח סיעודי קבוצתי, שבו מרבית דמי הביטוח משוייכים לתכניות ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, בהן חלק מדמי הביטוח מיועד לכיסוי ארוך טווח לחברי הקבוצה. בענפים אלו, דמי הביטוח בשנה מסוימת נגבים גם בגין סיכונים עתידיים, ולכן לא בהכרח באים לידי ביטוי בתביעות באותה שנה.

תרשים ג-11

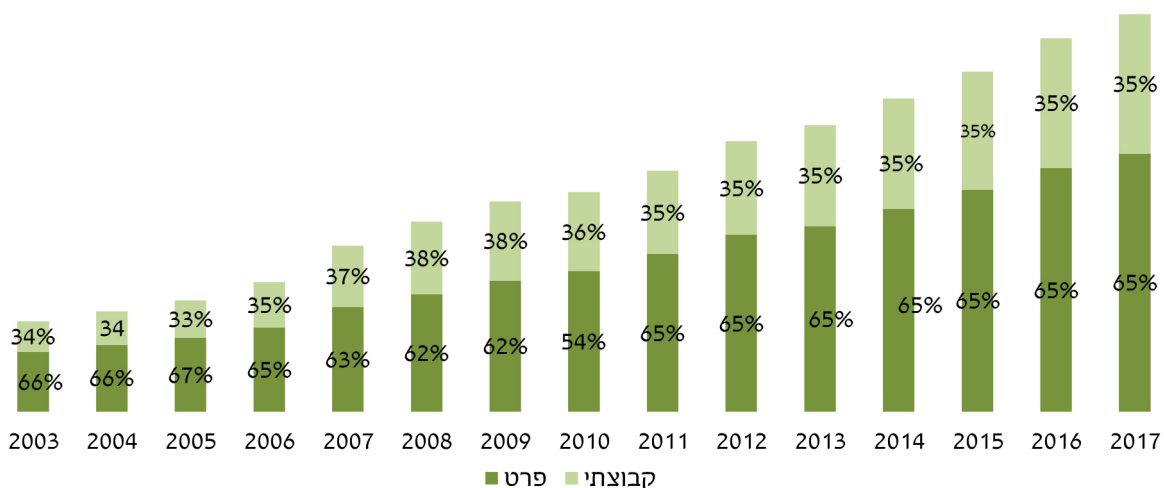
שיעור דמי הביטוח בענפי ביטוח בריאות מהתוצר המקומי הגולמי (פרמיות / תמ"ג), 2003-2017¹⁴

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבוד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

תרשים ג-12

סך דמי ביטוח ברוטו בתת הענף הוצאות רפואיות, בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, 2003-2017 (במיליארדי ש"ח)

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דוחי סולו של החברות

¹⁴ בסיס הנתונים של הבדיקה הוא התוצר המקומי הגולמי במחירי שוק שוטפים

1.1 מדדי ריכוזיות ונתח שוק

לוח ג-9

מדדי ריכוזיות בביטוחי בריאות בחלוקה לתת-ענפים, 2003 ו-2017* (לפי דמי ביטוח)

קבוצתי						פרט						2017
CR5		CR3		הרפינדל- הירשמן		15CR5		CR3		הרפינדל- הירשמן		
2017	2014	2017	2003	2017	2003	2017	2014	2017	2003	2017	2003	
97%	98%	83%	87%	0.16	0.32	96%	95%	69%	68%	0.20	0.21	הוצאות רפואיות
99%	98%	88%	81%	0.56	0.24	93%	94%	64%	71%	0.18	0.23	מחלות קשות
100%	100%	100%	100%	1.00	0.55	96%	93%	85%	96%	0.31	0.42	נסיעות לחו"ל
100%	100%	99%	93%	0.41	0.40	98%	99%	80%	69%	0.26	0.20	סיעודי
100%	100%	97%	100%	0.45	0.73	97%	97%	70%	72%	0.20	0.22	נכויות
98%	98%	90%	96%	0.38	0.55	98%	100%	90%	96%	-	0.32	שיניים
100%	100%	100%	-	1	-	100%	100%	100%	95%	0.60	0.40	עובדים זרים
98%	99%	91%	89%	0.33	0.38	95%	95%	71%	66%	0.21	0.20	סה"כ מחלות ואשפוז
100%	100%	91%	-	0.45	-	77%	82%	57%	-	0.18	-	תאונות אישיות

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות.
* להסבר על אופן חישוב מדדי ריכוזיות ראו סעיף 1.3

ענף ביטוח הבריאות מאופיין בריכוזיות גבוהה, בהשוואה לענף ביטוח כללי.

15 רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון החלה להציג נתונים אודות מדד CR5 החל משנת 2014.

לוח ג-10

נתח שוק בדמי ביטוח ברוטו בביטוח בריאות בחלוקה לביטוח פרט ולביטוח קבוצתי, לפי תת-ענפים

סך לפי תת ענף	שלמה	שומרה	הכשרה	שירביט	ביטוח ישיר	AIG	איילון	מנורה	מודל	כלל	הפניקס	הראל	במיליוני ש"ח
2,321	-	-	3	1	44	16	28	276	413	343	512	685	הוצאות רפואיות
1,255	-	-	-	-	-	-	74	43	125	92	362	559	קבוצתי
100%	-	-	-	-	1%	-	3%	9%	15%	12%	24%	35%	סה"כ
1,477	-	-	8	-	-	-	24	78	345	244	189	590	ביטוח סיעודי
2,391	-	-	-	-	-	-	5	1	15	802	291	1,278	קבוצתי
100%	-	-	-	-	-	-	1%	2%	9%	27%	12%	48%	סה"כ
872	-	-	3	-	14	29	16	131	195	174	118	192	מחלות קשות
57	-	-	-	-	-	-	3	1	3	3	5	42	קבוצתי
100%	-	-	-	-	1%	3%	2%	14%	21%	19%	13%	25%	סה"כ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	שיניים
516	-	-	-	-	-	-	16	27	36	9	157	271	קבוצתי
100%	-	-	-	-	-	-	3%	5%	7%	2%	30%	53%	סה"כ
545	-	-	2	28	11	38	-	4	36	3	215	208	נסיעות לחו"ל
112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	112	-	-	קבוצתי
100%	-	-	-	4%	2%	6%	-	1%	6%	17%	33%	32%	סה"כ
163	-	-	-	-	2	-	4	25	40	34	19	40	נכויות
30	-	-	-	-	-	-	18	1	2	-	9	-	קבוצתי
100%	-	-	-	-	1%	-	11%	13%	22%	17%	15%	21%	סה"כ
301	-	-	-	-	-	-	31	44	-	-	-	226	עובדים זרים
16	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	קבוצתי
100%	-	-	-	-	-	-	15%	14%	-	-	-	71%	סה"כ
29	-	-	-	-	-	-	-	24	5	-	-	-	אחר
24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	11	קבוצתי
100%	-	-	-	-	-	-	-	45%	9%	-	25%	21%	סה"כ
10,108	-	-	16	29	70	83	234	653	1,215	1,816	1,889	4,102	סה"כ לפי חברה
100%	-	-	0.2%	0.3%	0.7%	0.8%	2%	6%	12%	18%	19%	41%	נתח שוק לחברה
1,578	9	3	14	1	150	168	56	128	155	192	173	528	תאונות אישיות
233	1	-	-	-	-	-	148	-	8	12	32	32	קבוצתי
100%	1%	-	1%	-	8%	9%	11%	7%	9%	11%	11%	31%	סה"כ

מקור: עיבודי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לנתוני דוחות שנתיים של חברות ביטוח, על בסיס דיווחי סולו של החברות